

EĞİTİM MATERYALİ DEĞERLENDİRME FORMU

SAYIN.....

Hasta / hasta yakını ve hemşirelere yönelik hazırlanan yazılı eğitim materyallerinin aşağıdaki formlar kullanılarak değerlendirilmelerinin yapıp son hali verildikten sonra eğitim materyali çalışma grubuna iletmeniz ricasıyla.

Eğitim Materyali alıřma Grubu

[Metni yazın]

Tarih: 05-07-2019

Komisyon: Eğitim Materyali Komisyonu

Hazırlanan “Eğitim Kitapçığı”nın **güvenirlilik ve bilgi kalitesinin değerlendirilmesinde; DISCERN (Quality Criteria for Consumer Health Information) Ölçüm Aracı** kullanılacaktır. DISCERN aracının 3 bölümü bulunmaktadır. Her bir sorunun altında sorunun anlaşılmasını kolaylaştırmak amacı ile ipuçları bulunmaktadır. **Her bir soru için 1-5 arasında bir puan verilerek değerlendirme yapılır.**

DISCERN ÖLÇÜM ARACI

BÖLÜM 1

Bu Kitapçık Güvenilir mi?				
1. Amacı açık mıdır?				
Hayır		Kısmen		Evet
1	2	3	4	5

- ❖ Ne hakkında
- ❖ Hangi konuları kapsıyor (ve hangi konuları kapsamıyor)
- ❖ Kimler için yararlı?

1. Soruya "Hayır" yanıtı verilmişse, 3. soruya geçiniz.

2. Bu amaçlara ulaşılabilir mi?				
Hayır		Kısmen		Evet
1	2	3	4	5

İPUCU ❖ Bu kitapçıkta ana başlıklarda belirtilen bilgilere ulaşıp ulaşamayacağını düşününüz.

3. Konu ile ilgili mi?				
Hayır		Kısmen		Evet
1	2	3	4	5

İPUCU Bu kitapçıkta;
❖ Okuyucunun sorabileceği soruların yer alıp almadığı
❖ Tedavi seçeneği

(.....**KONU EKLENECEK.....ÖRNEK: YORGUNLUK EĞİTİMİ**) ile ilgili önerilerin gerçekçi ya da uygun olup olmadığı

4. Bu kitapçığı hazırlamada kullanılan kaynaklar açıkça belirtilmiş midir?				
Hayır		Kısmen		Evet
1	2	3	4	5

İPUCU Bu kitapçıkta;
❖ Tedavi seçeneği (**.....KONU EKLENECEK.....ÖRNEK: YORGUNLUK EĞİTİMİ**) hakkındaki ifadelerin bir araştırma bulgusu ya da uzman görüşü gibi kaynaklara dayandırılıp dayandırılmadığına bakınız.
❖ Bibliyografi/kaynak listesi, alıntı yapılan organizasyon ya da uzmanların adresleri gibi kaynakları kontrol anlamında gözden geçiriniz.

[Metni yazın]

Tarih: 05-07-2019

Komisyon: Eğitim Materyali Komisyonu

Derecelendirme notu: Kitapçık her iki ipucu için "5" puan karşılığında olmalıdır. Genel kitapçıklar için ilave bilgi ve destek kaynakları (soru 7) listesi gerekli değildir.

5. Bu kitapçıkta bildirilen ya da kullanılan bilginin tarihi açıkça belirtilmiş midir?

Hayır		Kısmen		Evet
1	2	3	4	5

- İPUCU ❖ Kitapçığın hazırlanmasında kullanılan başlıca bilgi kaynaklarının tarihine bakınız.
- ❖ Kitapçığın baskı tarihine bakınız.
- ❖ Kitapçığın tarihine bakınız (telif hakkı).

6. Bu kitapçık tutarlı ve tarafsız mıdır?

Hayır		Kısmen		Evet
1	2	3	4	5

- İPUCU ❖ Kitapçığın kişisel ya da objektif bir bakış açısıyla yazılıp yazılmadığına ilişkin göstergelere bakınız.
- ❖ Kitapçığın hazırlanmasında kullanılan bilgi kaynaklarının dağılımına bakınız, bir araştırma ya da uzman görüşünden daha fazla olması.
- ❖ Kitapçığın başka bir tanılmasının olması.

Dikkatli olunmalı eğer:

- ❖ Kitapçık diğer tedavi seçeneklerinden bahsetmeden özel bir tedavinin avantajları ya da dezavantajları üzerinde odaklanıyorsa,
- ❖ Kitapçık tek bir vakaya dayandırılıyorsa (bu durumdaki kişiler için ya da özel bir tedaviye tepkiler açısından tipik olmayabilir),
- ❖ Bilgi, heyecanlı, duygulu ya da tehlikeli bir şekilde sunuluyorsa.

7. İlave bilgi ya da destek kaynaklarına ilişkin ayrıntılar veriyor mu?

Hayır		Kısmen		Evet
1	2	3	4	5

- İPUCU ❖ Durum ve tedavi seçeneği hakkında bilgi ve öneri elde etmede diğer örgütlere ilişkin ayrıntılar ve daha fazla okuma için öneriler açısından bakınız.

8. Bu kitapçıkta belirsiz yönlerden söz ediliyor mu?

Hayır		Kısmen		Evet
1	2	3	4	5

- İPUCU ❖ Tedavi seçeneği ile ilgili uzman görüşündeki farklılıkları ya da bilgi eksiklikleri yönünden tartışmaları gözden geçiriniz.
- ❖ Kitapçıkta sunulan tedavi seçeneğinin herkesi aynı şekilde, özel bir tedavinin başarı oranının %100 gibi, etkileyip etkilemediği konusunda dikkatli olunuz.

[Metni yazın]

Tarih: 05-07-2019

Komisyon: Eğitim Materyali Komisyonu

DISCERN ÖLÇÜM ARACI

BÖLÜM 2

Tedavi Seçeneği (.....KONU EKLENECEK.....ÖRNEK: YORGUNLUK EĞİTİMİ) Konusunda Bilgi Kalitesi Nasıldır?

Bu kitapçıkta tanımlanan tedavi seçeneğine (.....KONU EKLENECEK.....ÖRNEK: YORGUNLUK EĞİTİMİ) soruları uygulayınız.

9. Tedavinin (.....KONU EKLENECEK.....ÖRNEK: YORGUNLUK EĞİTİMİ) nasıl uygulandığını tanımlıyor mu?

Hayır 1 2 3 4 5 Evet

İPUCU ❖ Tedavinin (.....KONU EKLENECEK.....ÖRNEK: YORGUNLUK EĞİTİMİ) vücut üzerindeki etkilerine nasıl ulaştığını tanımlayıp tanımlamadığına bakınız.

10. Tedavinin (.....KONU EKLENECEK.....ÖRNEK: YORGUNLUK EĞİTİMİ) yararlarını tanımlıyor mu?

Hayır 1 2 3 4 5 Evet

İPUCU ❖ Semptomların giderilmesi ya da kontrol edilmesi, durumun tekrarının önlenmesi ve kısa ve uzun süreli durumlara ilişkin yararları yer alabilir.

11. Tedavinin (.....KONU EKLENECEK.....ÖRNEK: YORGUNLUK EĞİTİMİ) risklerini tanımlıyor mu?

Hayır 1 2 3 4 5 Evet

İPUCU ❖ Tedavinin (.....KONU EKLENECEK.....ÖRNEK: YORGUNLUK EĞİTİMİ) yan etkileri, komplikasyonları ve kısa ve uzun süreli ters etkilerine ilişkin riskleri yer alabilir.

12. Tedavinin (.....KONU EKLENECEK.....ÖRNEK: YORGUNLUK EĞİTİMİ) uygulanmadığı durumlarda ne olacağını tanımlıyor mu?

Hayır 1 2 3 4 5 Evet

İPUCU ❖ Tedavinin (.....KONU EKLENECEK.....ÖRNEK: YORGUNLUK EĞİTİMİ) ertelenmesi, dikkatle takip etme (tedavi uygulanmadan durumun nasıl geliştiğini izleme gibi) ya da tamamen tedaviden vazgeçmenin riskleri ve yararlarının neler olduğuna bakınız.

13. Tedavi seçeneğinin (.....KONU EKLENECEK.....ÖRNEK: YORGUNLUK EĞİTİMİ) yaşam kalitesini nasıl etkilediğini tanımlıyor mu?

[Metni yazın]

Tarih: 05-07-2019

Komisyon: Eğitim Materyali Komisyonu

Hayır		Kısmen		Evet
1	2	3	4	5

- İPUCU ❖ Tedavi seçeneğinin günlük aktiviteler üzerindeki etkilerini tanımlayıp tanımlamadığına bakınız.
❖ Tedavi seçeneğinin aile, arkadaş ve bakım verenlerle ilişkisine etkilerini tanımlayıp tanımlamadığına bakınız.

14. Birden fazla tedavi seçeneği olabileceği açıklanmış mıdır?

Hayır		Kısmen		Evet
1	2	3	4	5

- İPUCU ❖ Her bir tedaviden en fazla yararlanacak kişiler ve durumların tanımlanıp tanımlanmadığı
❖ Özel bir tedaviyi seçmeden ya da reddetmeden önce daha fazla araştırma ya da düşünmek için alternatifleri ileriye sürüp sürmediğine bakınız.

15. Hastanın karar vermesi için destek sağlıyor mu?

Hayır		Kısmen		Evet
1	2	3	4	5

- İPUCU ❖ Tedavi seçeneği hakkında ailesi, arkadaşları, doktorlar ya da diğer sağlık elemanları ile tartışmaların yer alıp almadığına bakınız.

BÖLÜM 3

Kitapçığın Genel Değerlendirmesi

16. Yukarıdaki tüm soruların yanıtlarına dayanarak tedavi seçeneği (.....KONU EKLENECEK.....ÖRNEK: YORGUNLUK EĞİTİMİ) konusunda bir kaynak olarak bu kitapçığın kalitesini genel anlamda değerlendiriniz.

Düşük Ciddi/aşırı eksiklik var.		Orta Eksiklikler önemli ancak ciddi değil.		Yüksek Çok az eksiklik var.
1	2	3	4	5

ÖNERİLERİNİZ

Lütfen bu bölüme, “eğitim kitapçığı” ile ilgili olarak düzeltilmesi, eklenmesi, çıkarılması, geliştirilmesi gereken kısımlar konusunda önerilerinizi yazınız.

.....
.....
.....
.....

KATKI VEREN

UZMANIN ADI SOYADI:

[Metni yazın]

Tarih: 05-07-2019

Komisyon: Eğitim Materyali Komisyonu

Aşağıdaki tabloda “Eğitim Kitapçığı”nın içerisindeki bölümlerin başlıkları bulunmaktadır. Kitapçığın her bir bölümü için “Gerekli”, “Gerekli ancak yetersiz”, “Gereksiz” seçeneklerinden birisini işaretleyerek değerlendirme yapınız. Bu bölüm “Eğitim Kitapçığı”nın kapsam geçerliğini değerlendirmek için Lawshe (1975) tarafından geliştirilen Kapsam Geçerlik Oranı (KGO)’nu hesaplamak üzere hazırlanmıştır.

Eğitim Kitapçığının Bölümleri	Gerekli	Gerekli ancak yetersiz	Gereksiz
YAZILACAK			
1. ÖRNEK: KANSERE BAĞLI YORGUNLUK NEDİR?			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			

[Metni yazın]

Tarih: 05-07-2019

Komisyon: Eğitim Materyali Komisyonu

YAZILI EĞİTİM MATERYALİNİN UYGUNLUĞUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ FORMU

Aşağıdaki her bir maddenin “Eğitim Kitapçığı” için uygunluğuna “evet” için 1 puan, “hayır” için 0 puan vererek değerlendirme yapınız.

	Evet (1 puan)	Hayır (0 puan)
A. İçerik Durumu 1. Materyalin amacı kolayca anlaşılabilir mi? 2. Sorun çözücü davranışa özgü içerik açık mı? 3. Konu hedeflerle sınırlı mı? 4. Anahtar noktalara ilişkin özet ya da eleştiri var mı?		
B. Okuryazarlık Durumu 5. Materyal okunabilir düzeyde mi yazılmıştır? 6. Materyal konuşma biçiminde mi yazılmıştır? 7. Materyalde tıbbi kelimeler yerine net ve sık kullanılan kelimeler mi kullanılmış? 8. Yeni bilgiden önce yapısı verilmiş midir? 9. İleri organizasyon var mıdır?		
C. Resim Grafik Durumu 10. Grafik/Resim/Tablo ilgi çekici mi? İstenen mesajı iletmekte mi? 11. Resimler basit, gerçekçi ve dikkat çekici mi? 12. Resimler anahtar noktaları görsel olarak anlatıyor mu? 13. Resimlerin hepsinin yanında metinde açıklama yapılmış mı? 14. Duyuru/açıklayıcı tablo ve resimlerde manşet başlığı kullanılmış mı?		
D. Yazı ve Plan Durumu 15. Resimler ilgili metnin yanında mı? 16. Anahtar bilgiyi göstermek için oklar ya da kutular gibi ipuçları var mı? 17. Yeterli beyaz boşluk bulunmakta mı? 18. Materyal dağınık görünüyor mu? 19. Kâğıt ve mürekkep arasında tezatlık var mı? 20. Aynı sayfa üzerinde altıdan fazla yazı tipi ya da yazı boyutu kullanılmış mı? 21. Hepsi büyük harfle mi yazılmış? 22. Alt başlıklar beş ila yedi alt başlıktan fazla mı?		
E. Öğrenme ve Motivasyon Durumu 23. Metin ile resim arasında etkileşim var mı? 24. İstenilen davranışlar özellikli terimler ya da modellerle gösterilmiş mi? 25. Davranış uygulanabilir halde mi?		

[Metni yazın]

Tarih: 05-07-2019

Komisyon: Eğitim Materyali Komisyonu

F. Kültürel Uygunluk Durumu

26. Dili, mantığı, yaşantılar topluma uygunluk gösteriyor mu?

27. Kültürel görüntüler olumlu, gerçekçi ve uygun mu?



[Metni yazın]

Tarih: 05-07-2019

Komisyon: EĞitim Materyali Komsiyonu

EĞİTİM KİTAPÇIĞI” NIN OKUNABİLİRLİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRMESİ

Ateşman’ın (1997) Türkçeye uyarladığı Flesch’in formülü, yazılı materyallerin okunabilirlik düzeyini ölçmek için kullanılmaktadır. Formül şu şekildedir:

$$\text{Okunabilirlik sayısı} = 198,825 - 40,175 \cdot X1 - 2,610 \cdot X2$$

X1 = Hece olarak ortalama kelime uzunluğu

X2 = Kelime olarak ortalama cümle uzunluğu

Bu formülde okunabilirlik sayısını bulmak için incelenen metinde yer alan ilk 100 sözcük değerlendirmeye alınır. Bu 100 sözcüğün toplamda hece uzunluğu 100’e bölünerek X1, 100 sözcüğün oluşturduğu cümle sayısına bölünmesiyle de X2 değerleri bulunur. Bu değerler formüldeki yerlerine yazılarak metnin okunabilirlik sayısı elde edilir. Sonucunda elde edilen verileri Ateşman (1997) şu şekilde sınıflamıştır;

Düzy	Okunabilirlik Katsayısı
Çok kolay	90 – 100
Kolay	70 – 89
Orta güçlükte	50 – 69
Zor	30 – 49
Çok zor	1 – 29

[Metni yazın]

Tarih: 05-07-2019

Komisyon: Eğitim Materyali Komisyonu